

Lárus H. Bjarnason - Oversigt over islandske Love i 1915 (1916)

Útgáfa 1.0 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðu eintaki af téðu riti. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið rafrænt eintak af því án endurgjalds.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó að stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Höfundur skjals þessa álitur að hvers kyns höfundaréttur á prentaða eintakinu sé útrunninn.

Hvers kyns höfundaréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Skannað var eintak í vörslu Landsbókasafnsins (geymsla 6).

Prenteintakið var áritað af höfundi.

Skrið inn á bls. 286-287, 290-291, 293, 295, og 302.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

1009,49
Bjar

Herr doktor, Dr. phil Valby Gundersen
Vinevangsgade
frå Hof.

no. 1000

1000

1000

348.4911
Lar

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Oversigt over islandske Love i 1915.

Af

L. H. B.

Aaret 1915 er i Henseende til nye Loves Antal blandt de frodigste, men de fleste er lidet betydningsfulde. De anføres dog, bortset fra sædvanlige finansielle Love og Lov om Autorisation af et enkelt Handelssted, nedenfor som følger:

Forfatnings- og Forvaltningsvæsen⁷.

1. Forfatningslov om Forandring i Forfatningslov for Islands særlige Anliggender af 5. Januar 1874 og Forfatningslov af 3. Oktober 1903. Loven, der ad privat Vej blev indbragt og vedtaget i Altingssamlingen 1913 og tiltraadt uforandret i Ekstrasamlingen 1914, udgør fra 19. Januar 1916 sammen med sine to Forgængere, Forfatningsloven af 5. Januar 1874 og Ændringsloven af 3. Oktober 1903, Islands Forfatningslov eller Grundlov. — Den nye Lov gør mange betydelige Ændringer i Landets hidtilgældende Forfatning, hvoraf de fleste ganske naturligt vende indad, men nogle dog vende udad, idet de dels middelbart og dels umiddelbart berøre Landets Forhold til Danmark. — Hovedændringen af første Klasse er Indførelsen af almindelig, lige Valgret samt Valgbarhed (§ 10) og Nyord-

ningen af Altingets øverste Afdeling (§ 8). Hidtil vare ikke blot Kvinder udelukkede fra saavel Valgret som Valgbarhed, men det samme gjaldt om en ikke ganske ringe Del af den voksne mandlige Befolkning, idet Tyende og de der ikke erlagde en lovbestemt Minimalsskat til Opholdskommunen vare udelukkede fra begge Dele. Nu er derimod alle i Besiddelse af lige Valgret og Valgbarhed, idet Forskel i Køn, borgerlig Stilling og Formueforhold, for saa vidt Vedkommende ikke staar i Gæld til Fattigvæsenet, nu ikke mere spiller nogen Rolle. Dog gælder den Overgangsbestemmelse om de nye Vælgere af begge Køn, at der tilstedes dem ikke alle Adgang til Valgbordet paa en Gang, idet kun de 40-aarige opnaar Valgret det første Aar efter Lovens Ikrafttræden, hvorefter Valgalderen nedsættes aarlig med 1 Aar indtil den almindelige Valgalder er naaet, 25 eller 35 Aar, henholdsvis for de af de ubundne Valg og de af Forholdstalsvalg fremgaaede Altingsmænd. — Hver af Tingets to Afdelinger, nederste og øverste, bestaar som forhen af det samme Antal Medlemmer, henholdsvis 26 og 14. Men øverste Afdeling er dog i Henseende til Sammensætning blevet gennemgribende ændret, da for det første de 6 kongevalgte nu er bortfaldne og alle Altingsmændene saaledes er folkevalgte og for det andet et andet Valgprincip kan bringes i Anvendelse med Hensyn til de 8 af det samlede Alting ind i Afdelingen valgte Medlemmer. De kongevalgte er blevet erstattede af 6 direkte til Afdelingen over hele Landet for 12 Aar ved Forholdstalsvalg blandt alle 35-aarige Vælgere valgte Medlemmer (§ 8). Af de 6 førstvalgte fratræder dog Halvdelen i Henhold til Lodtrækning efter 6 Aar, hvorefter Valgperioden for alle 6 er 12 Aar, dog at Halvdelen afaar hvert sjette Aar. Samtidig med nævnte 6 Mænd vælges der paa samme Maade ligesaa mange Suppleanter, i Loven kaldte Stedfortrædere, der indtræder i Afdelingen paa en i Valgloven nærmere bestemt Maade i Tilfælde af et Medlems Bortfald eller Forfald. De forholdstalsvalgte Medlemmers Antal kan ikke ændres uden ved en Forfatningsbestemmelse og Altingets Opløsning indvirker ikke paa deres Valg (§ 9). Hidtil er de af det forenede Alting ind i øverste Afdeling valgte Medlemmer blevet valgte ved simpel Stemmeferhed

blandt samtlige Altingsmænd, men nu kan i Henhold til den nye Lov af 3. November om Forretningsorden for Altinget, §§ 6 og 48, Forholdstalsvalg anvendes, hvorved Afdelingens Sammensætning i Forbindelse med den nye Ordning af de kongevalgte Stedfortrædere kan antages at blive mere paa-regnelig end hidtil. — I denne Forbindelse erindres, at Valg-barhedsbetingelserne for samtlige Altingsmænd er blevet ændrede derhen, at nu udkræves enten Fodsel i Landet eller 5 Aars fast Ophold i samme — hvorved udenfor Landet Bosatte udelukkes — samt at Dommere, der ikke tillige er administrative Embedsmænd, udelukkes fra Valg, jfr. dog 4. og 5. Punkt i de til Loven sig sluttende «Midlertidige Bestemmelser», der dog ikke har nogen praktisk Betydning for sidste Punktums Vedkommende, da ingen udenfor Landet født eller bosat Mand havde Sæde i Altinget ved Lovens Ikrafttræden. Derimod er der nu intet til Hinder for, at en i et fremmed Riges Tjeneste staaende, iøvrigt valgbar, Person bliver valgt til Altinget. Iøvrigt er Valgbarhedsalderen blevet forøjet fra 30 til 35 Aar for de forholdstalsvalgte Altingsmænds Vedkommende, men nedsat fra 30 til 25 Aar for de øvriges Vedkommende. — Samtidig med nævnte delvise Nyordning af Altinget er dettes Indflydelse blevet en Del forøget. Saaledes kan Flertallet af begge Afdelingers Medlemmer formeligt forlange Altinget sammenkaldt til en overordentlig Samling (§ 12, 2. St.). De af Altinget valgte Revisorer, der nu skal være tre og vælges ved Forholdstalsvalg, tilstedes der fri Adgang til Undersøgelse saavel af Regeringens som Landskassererens Regnskabsforelse (§ 15). Foreløbige Finanslove erklæres utilstedelige undtagen for saa vidt Altinget ikke maatte have vedtaget en regelmæssig Finanslov (§ 6). Desuden er der nu givet udtrykkelige Lovudtalelser om 3 Punkter, der forøvrigt ikke har været Tvivl underkastede. Altinget erklæres fredhelligt (§ 13). Spørgsmaal om dets Medlemmers Valgbarhed underlægges dets udelukkende Afgørelse (§ 16). Og i § 21, 2. St. angives Altinget forudsætningsvis kompetent til at vedtage Ændringer i det bestaaende Forhold mellem Danmark og Island, en Beføjelse, som ganske vist er blevet anerkendt af dansk Regering og Rigsdag, jfr. den dansk-islandske Kommission af 1907, men dog har sin formelle

Betydning overfor en modsat Anskuelse, der blandt andet formentes at finde Støtte i den oprindelige Forfatningslovs § 1, 2. St. Paa den anden Side er der nu første Gang i en islandsk Lov — den 1908 om Alkoholforbudet stedfundne Vælgerafstemning foregik i Henhold til en almindelig Tingsbeslutning — givet Bestemmelse, som eventuelt kan føre til en Indskrænkning i Altingets Magtbeføjelse, idet et eventuelt Altingsforslag om Ændringer i Forholdet mellem Danmark og Island skal underlægges samtlige Vælgere til Godkendelse eller Forkastelse ved en hemmelig Afstemning. — Angaaende Regeringen og Forvaltningen iøvrigt mærkes navnlig § 1, der tillader ved en almindelig Lov at forøge Ministrenes Antal og samtidig bestemmer at Landsekretærembedet nedlægges, naar Beføjelsen maatte blive benyttet. Endelig udgaar den i Forfatningsloven af 1903, § 1, 2. St. indeholdte Bestemmelse om Ministrenes Pensionsret, ligesom § 5 har udeladt en lignende i Forfatningsloven af 1874 § 4 indeholdt Forskrift for Embedsmænd i Almindelighed. Herefter staar det den almindelige Lovgivningsmagt frit for at berøve Embedsmænd deres hidtil forfatningsmæssigt tilsikrede Pensionsret, og den tilstaaede Frihed er allerede taget i Brug overfor Ministeren, da en Lov af 19. Juni, Nr. 3, afskaffer Ministerpension fra det Øjeblik den nye Forfatningslov træder i Kraft. I denne Forbindelse erindres, at Kongen berøves den ham hidtil tillagte Ret til at forflytte Embedsmænd, jfr. dog § 44 i Forftl. af 1874. — Af øvrige Nybestemmelser erindres §§ 17—18, af hvilke den første tillader ved en almindelig Lov at nedlægge Folkekirken og den sidste fritager de udenfor Folkekirken og andre i Landet anerkendte Trosamfund staaende Personer for lovbestemte personlige Ydelser til Præst og Kirke, imod at de til Universitetet eller et af dets Understøttelsesfond yder et til de lovbestemte Afgifter svarende Beløb. — Endelig indskrænkes den en Undersøgelsesdommer til Afsigelse af en Fængslingskendelse indrømmede Frist af 3 Dage til 24 Timer (§ 19). — Af de Bestemmelser i Forfatningsloven, der, foruden de allerede berørte om Altingets Kompetance i Henseende til den saakaldte Sambandssag (§ 21) og om Udlændingers Udelukkelse fra Valgbarhed, i alt Fald indirekte angaar Forholdet til

Danmark, mærkes §§ 1, 2, 3, 4, 5 og 14. I § 1 udelades den i § 1 i Forfatnl. af 1903 af den daværende Regering indskudte Bestemmelse om islandske Love og vigtige Regeringsforanstaltningers Forelæggelse for Kongen i Statsraadet, i hvis Sted der er traadt det for mange antageligere Udtryk at nævnte Sager skal forelægges «der hvor Kongen bestemmer». Denne Ændring har dog ikke ført til nogen Forandring af den allerede for 1903 faste Praksis at forelægge Kongen islandske Sager i Statsraadet, idet der tværtimod, samtidigt med Forfatningslovens Underskrift, emanerede en kgl. Resolution om at afbemeldte Sager, fremdeles som hidtil, skal forelægges Kongen i Statsraadet. Resolutionen er kun kontraseret af Islands Minister og formenes blandt andet af den Grund at kunne forandres paa samme Maade, som den er blevet til paa. I § 5 udelades det i Forfatnl. af 1874 § 4 stillede Krav om Indfodsrets Indehavelse som Betingelse for at kunne blive Embedsmand, hvorefter Indfodsret nu kun er uomgængelig Betingelse for Forsørgelsesret i Landet i Henhold til Fattigloven af 1905 § 32. — I § 14 udelades endelig det i begge dens Forgængere, Forfatnl. af 1874 § 25, 1. St. og Forfatnl. af 1903 § 8, indeholdte af mange uglese Citat i Loven af 2. Januar 1871. — I § 2 foreskrives for første Gang, at Kongen skal aflægge Ed paa Landets Forfatningslov. Eden udstedes i tvende ligelydende Eksemplarer, af hvilke det ene opbevares af Altinget og det andet af Nationalarkivet (Landsarkivet). I § 3 udtales Kongens Ansvarsfrihed, hans personlige Hellighed og Ukrænkelighed og i § 4 at Kongens Underskrift under de Lovgivningen og Regeringen vedkommende Beslutninger giver disse Gyldighed, naar den er ledsaget af Ministerens Medunderskrift. Medens § 2 involverer en fuldkommen Nyordning, udtaler §§ 3—4 kun hvad der faktisk var gældende, men har dog formentlig sin teoretiske Interesse. — I denne Forbindelse erindres kgl. Resolution af 19. Juni 1915 om særligt islandsk Flag, jfr. Res. af 22. November 1913, der begge er Resultatet af et i Altingssamlingen 1913 indbragt privat Lovforslag om et Særflag for Landet. Derved er Landets Ret til at føre eget Flag paa eget Magtomraade — i Land og paa islandsk Søterritorium — blevet anerkendt.

not

2. Lov Nr. 3 af s. D. om Forandring i Lov om Omordning af Islands øverste Forvaltning Nr. 17 af 3. Okt. 1903, hvorefter Ministerpension afskaffes fra og med den nye Forfatningslovs Ikrafttræden.

3. Lov Nr. 23 af 3. Nov. om Dyrtids- tillæg til Landskassens Embeds- og Tjenestemænd, hvorefter de lavere lønnede, de hvis samlede Aarsindtægt ikke overstiger 2 000 Kr., erholder en ringe Hjælp.

4. Lov Nr. 28 af s. D. om Valgene til Altinget, der falder i 3 Afsnit og 86 Paragraffer, er traadt i Stedet for de 3 ældre Love, nemlig Lov Nr. 18 af 3. Okt. 1903, Lov Nr. 15 af 9. Juli 1909 og Lov Nr. 18 af 3. Okt. 1913, jfr. Tidsskr. 1911, S. 273—4 og 1914, S. 162. Første Afsnit, der bærer Overskriften Valgkredsvalg og falder i mange Underafsnit med tilsammen 57 Paragraffer, handler om de 34 kredsvalgte Altingsmænd, og er, bortset fra enkelte af de forandrede Valgbarheds- og Valgretsbestemmelser flydende Nybestemmelser, i alt væsentligt en Gengivelse af de ved Loven ophævede ældre Forskrifter. — Andet Afsnit, §§ 58—78 incl., der omhandler de tidligere kongevalgtes Stedfortrædere, de seks forholdstalsvalgte Altingsmænd samt deres Suppleanter, er derimod helt igennem en Nyordning. De almindelige Undervalgbestyrrelser tager i mod Vælgernes Stemmesedler og udover i det hele samme Virksomhed ved disse Valg som ved de almindelige. Derimod beskikker Ministeriet en af 3 i Reykjavik bosatte Mænd bestaaende Overvalgbestyrrelse, Landsvalgbestyrrelse kaldet, tillige med 2 Suppleanter, hver Gang et Forholdstalsvalg skal foregaa (§§ 59, 60). Den almindelige Valgdag er sædvanligvis 1. Juli det nærmeste forud for lovbestemt Fornyelse af landsvalgte Altingsmænd gaaende Aar og indtræffer saaledes omtrent 4 Maaneder før end de kredsvalgtes almindelige Valgdag. 8 Uger forinden Valgdagen skal Lister med ordentligvis dobbelt saa mange Navne, som der skal vælges mange — idet Hovedmænd og Suppleanter vælges under ét — indleveres til Landvalgbestyrrelsen. Dog er Kandidatliste med fem Navne gyldig, men ugyldig med flere. En Kandidatliste skal være ledsaget af Kandidaternes skriftlige Erklæring om deres Villighed til at modtage eventuelt Valg

19

færrer

samt af 170 Vælgeres skriftlige Udtalelse om at ville støtte Listen. Af Stillerne skal 60 være bosatte i det forhenværende Sydamt, 30 i Ostamtet og 40 i hvert af de to andre forhenværende Amter, Nordamt og Vestamt (§ 61). Hver Kandidatliste skal angive Listens Repræsentanter, i modsat Fald betragtes de øverste Kandidater som saadanne (§ 62). Landsvalgbestyrelsen afgør om de indsendte Lister kan antages og foranstalter efter sin Afgørelse i saa Henseende, forudsat at der indkommer flere Lister, Udfærdigelse af Stemmesedler. Indkommer kun én Liste og antages den, erklæres de paa samme staaende Navne valgte uden nogen Valghandling (§ 63). Stemmeseddelblanketterne sendes Undervalgbestyrelserne igennem vedkommende Politimestre. Stemmeafgivningen foregaar paa den Maade, at Vælgeren sætter et Kryds foran Bogstavet paa den Liste, han vil støtte. Er Vælgeren ikke tilfreds med den Orden Kandidaterne have faaet paa den Liste han vil støtte, kan han forandre Rækkefølgen og endog udslette de Navne han maatte finde uantagelige. Iøvrigt foregaar Valget paa samme Maade som de kredsvalgte (§ 67). De nærmere Regler om Udfindelsen af Valgresultatet findes i § 72. — Enhver Kandidatliste, som har opnaaet en eller flere Altingsmænd, har Ret til lige saa mange Suppleanter, hvorimod en Liste, der ikke har faaet nogen Altingsmand, heller ikke faar nogen Suppleant. Lodtrækning afgør i Tilfælde af Stemmelighed, hvem af flere paa samme Liste skal antages (§ 73). Ifald en landsvalgt Altingsmand dør eller nedlægger sit Mandat, indtræder den Suppleant som fik det nærmeste Stemmeantal paa paagældende Liste. Suppleanten indtager den ledige Plads omend han maatte være blevet valgt i en Valgkreds, men nedlægger da samtidig sit Kredsmandat, hvorefter et nyt Valg udskrives i Kredsen (§ 76). Vil en Vælger klage over en landsvalgt Altingsmands formentlige Mangel paa Valgbarhed, skal Klagen inden 2 Maaneder indsendes til Landsvalgbestyrelsen i 2 Eksemplarer, der begge tilsendes Ministeriet, hvorfra det ene Eksempel tilstilles vedkommende Altingsmand, medens det andet sendes til Altinget til endelig Afgørelse (§ 78). — III. Afsnit §§ 79—86 indeholder nogle «Almindelige Bestemmelser» optagne fra de ældre, ophævede Love,

men dog med enkelte Ændringer, blandt andre den i § 83 indeholdte, at «Forbedringshusarbejde indtil 7 Aar» skal nu under skærpene Omstændigheder være den lovbestemte Straf for Vold eller «grov Uretfærdighed», udøvet af en Valgbestyrelse under Valghandlingen. — Loven slutter med et Par Overgangsbestemmelser, gældende for det første Kreds- og Landvalg.

5. Lov Nr. 29 af s. D. om Forretningsorden for Altinget er nærmest en Gengivelse af den ældre nu ophævede Forretningsorden af 10. Nov. 1905. Foruden den under Nr. 1 allerede berørte Bestemmelse om hjemlet Forholdstalsvalg af de 8 af det samlede Alting ind i øverste Afdeling valgte Altingsmænd (§ 6) mærkes af nye Forskrifter: § 11 om Ansættelse for 6 Aar ad Gangen af en Chef for Tingets Bureau; § 16 om Nedsættelse af 8 faste Udvalg i Begyndelsen af hver Samling; § 19 om at ogsaa private Lovforslag skal være ledsagede af en Begrundelse; § 29, 4. St. om at Tingsbeslutninger, som medfører Udgifter for Landskassen, skal underkastes 2 Behandlinger i hver Afdeling; § 32, 4. St., om at der udfordres $\frac{2}{3}$ Stemmer, saavel i samlet Alting som i Afdelingerne til, at en Bevilling, som Bevillingsudvalget ved Navneopraab enstemmig maatte have sat sig imod, kan nyde Fremme. Denne Bestemmelse, som efter Ordlyden, angaar lige saa vel enkelte Bevillingsparagraffer i Finansloven og Tillægsbevillingslove som i andre Love, samt efter Omstændighederne Bevillingslove i deres Helhed, kommer i Strid med § 9 i Forfatnl. af 1903; § 44, 5. St. om at ingen Altingsmand maa deltage i Afstemning om en Bevilling til ham selv; § 46, 4. St. om at Formændene har Stemmeret om samtlige Tingets Anliggender, en Bestemmelse, som ganske vist ikke kommer i formelig Strid med nogen udtalt Forfatningsforskrift, men som Lovgiveren dog, paa Grund af en enkelt given Foranledning, har udtalt sig imod, jfr. den ganske vist nu ophævede Lov Nr. 22 af 22. Maj 1890 § 1, og § 5

6. Lov Nr. 33 af s. D. om offentlige Tjenestemænds Arbejdsnedlæggelse belægger Arbejdsnedlæggelse, samt Tilskyndelse af Udenforstaaende til en af Delene med Straf, Bøder, Fængsel eller Tjenestefortabelse for Tjene-

13

og Trusel
om Arbejds-
nedlæggelse

stemanden, men med Bøder eller Fængsel for Udenforstaaende og rammer ikke blot Landskassens Embeds- og Tjenestemænd, men tillige Landsbankens, Hospitalers, Kommuners, Sysselforstanderskabers samt Købstæders Tjenestemænd.

7. Lov Nr. 39 af s. D. om Islands Nationalarkiv en blot og bar Navneforandring (forhen Landsarkiv) og Lønforhøjelse for Arkivaren.

8. Lov Nr. 40 af s. D. om særskilte Tingsogne i Øxnadals-, Árskogs-, Reykdæla- og Adaldæla-repper.

9. Lov Nr. 61 af s. D. om Dyrlæger træder i Stedet for Lov Nr. 22 af 2. Okt. 1891, forøger deres Antal og forbedrer deres Kaar i væsentlig Grad.

Kommunalvæsen.

1. Lov Nr. 48 af 3. Nov. om Forandring i Lov Nr. 33 af 2. Nov. 1914 om Forandring i Lov om Landkommuners Styrelse af 10. Nov. 1905, en lidet betydende Ændring af førstnævnte Lovs § 1, 2. St.

2. Lov Nr. 49 af s. D. om Tillæg til Lov om Landkommunernes Styrelse af 10. Nov. 1905 overlader til Repsforstanderskaberne eller $\frac{1}{3}$ Del af de paa vedkommende Valgliste opførte Vælgere at foranledige hemmelig Afstemning saavel ved Valg til Sysselforstanderskab som til Repsforstanderskab. Blandt Lovens Bestemmelser fremhæves den forhen ukendte Regel, at en Vælger kan ved Valg til Repsforstanderskab — derimod ikke ved Sysselforstanderskabsvalg, da der ved disse kun vælges én Repræsentant i hver Rep — afgive saa mange Stemmer som der skal vælges Repræsentanter samt kan afgive alle sine Stemmer paa en og samme Kandidat (§ 1, 4. St.). Hvorhos han frit kan vælge mellem samt lige valgbare Repsbeboere paa den Maade, at han anbringer paa Stemmesedlen det eller de paa Valglisten foran den Persons Navn eller de Personers Navne, han vil vælge, staaende Nummer eller Nummere.

3. Lov Nr. 50 af s. D. om Forandring i Lov

af 8. Okt. 1883 om Bestyrelsen af Købstaden Isafjords kommunale Anliggender.

4. Lov Nr. 51 af s. D. om Elektricitetsanlæg er traadt i Stedet for den ældre Lov Nr. 28 af 20. Okt. 1913, der kun angik Købstæder og Handelspladser, jfr. Tidsskr. 1914, S. 163, hvorimod den nye Lov ogsaa omfatter Repskommuner, deriblandt Vestmannøerne

5. Lov Nr. 56 af s. D. om Salg af Vand i Købstæderne.

6. Lov Nr. 57 af s. D. om Tillæg til Lov Nr. 26 af 22. Okt. 1912 om Vandforsyning i autoriserede Handelssteder.

7. Lov Nr. 58 af s. D. om Opmaaling af Tun og Køkkenhaver.

8. Lov Nr. 59 af s. D. om Vurdering af Lodder og Grundstykker i Reykjavik.

9. Lov Nr. 62 af s. D., Havnelov for Købstaden Akureyri.

10. Lov Nr. 63 af s. D. om Forandring i Havnelov for Vestmannøerne Nr. 60 af 10. Nov. 1913.

11. Lov Nr. 64 af s. D., Havnelov for Siglufjord Handelssted.

Finansvæsen^{§7}.

1. Lov Nr. 22 af 3. Nov. om Vurdering af faste Ejendomme. Da den gældende Matrikel af 1861 kun omfatter egentlige Jordejendomme (paa Landet) og for disses Vedkommende endog er blevet forældet, og da endvidere det ret raske Opsving, som har fundet Sted, navnlig efter Regeringens Overflytning til Landet, gjorde en periodisk Vurdering ønskelig, er der ved Loven foreskrevet en hvert 10. Aar sig gentagende Vurdering af samtlige Landets faste Ejendomme, saavel af Lodder og Bygninger i Købstæder, Handelspladser og Landsbyer som af egentlige Jordejendomme. Første Vurdering gælder dog for Tidsrummet 1918—30. Foruden denne obligatoriske Vurdering, kan Omvurdering af enkelte Ejendomme

finde Sted, naar saadan formenes paakrævet af særlige Omstændigheder. Vurderingen, ved hvilken hver Ejendom ansættes til en, i Henhold til dens i Handel og Vandel havte Værdi, bestemt Pengesum, foretages af et for hvert Syssel og hver Kobstad udnævnt af 3 Mand bestaaende Vurderingsnævn, hvis Forretninger kan indankes og iøvrigt underligger et lige mandstærkt for hvert Syssel og hver Kobstad udnævnt Overvurderingsnævn. Ministeriet udarbejder iøvrigt et Regulativ for Under- og Overvurderingsnævn. Efter hver tilendebragt almindelig Vurdering foranlediger Ministeriet Udfærdigelse af et for hele Landet gældende Ejendomsregister.

2. Lov Nr. 26 af s. D. om Forlængelse af Gyl-digheden af Lov Nr. 30 af 22. Okt. 1912 (o: Vare-toldsloven), Lov Nr. 44 af 2. Nov. 1914 og Lov Nr. 45 af samme Dato.

3. Lov Nr. 27 af s. D. om Tillæg til Lov Nr. 11 af 31. Juli 1907 om Forandring i Lov Nr. 10 af 13. April 1894 om Udforselsafgift.

4. Lov Nr. 35. af s. D. om Forandring i Lov Nr. 39 af 11. Juli 1911 om Sygekasser forhøjer den Kasserne af offentlige Midler tilflydende Understøttelse samt det Maksimum af aarlig Indtægt, der giver Ret til Indtræden i samme.

5. Lov Nr. 68 af s. D. om Forandring i Lov Nr. 55 af 10. Nov. 1913 om Oprettelse af Islands Søterritoriumsfond, hvorved Landskassens aarlige Til-skud forhøjes fra 5000 Kr. til 20 000 Kr., hvorhos det nu ud-trykkelig udtales, at Fonden skal anskaffe ét eller to nye Kystinspektionsskibe, jfr. Tidsskr. 1914, S. 165—66.

Kommunikationsvæsen.

1. Lov Nr. 52 af 3. Nov. om Forandring i Lov Nr. 35 af 20. Okt. 1913 om Telegraf- og Telefon-anlæg paa Island.

2. Lov Nr. 65 af s. D. om Forandring i Lov Nr. 27 af 22. Nov. 1907 om Vejvæsenet.

3. Lov Nr. 66 af s. D. om Forandring i Lov Nr. 29 af 2. Nov. 1914 om Forandring i Lov Nr. 57 af 22 Nov. 1907 om Vejvæsenet.

4. Lov Nr. 67 af s. D. om Forandring i Lov Nr. 57 af 22. Nov. 1907 om Vejvæsenet.

Næringsvæsen.

1. Lov Nr. 24 af 3. Nov. om Tillæg til og Forandring i Lov Nr. 44 af 30. Juli 1909 om Forbud mod Indførsel af spirituøse Drikke. Blandt Ændringerne mærkes, at kun Apotekere — derimod ikke Læger som forhen — er berettigede til fra Udlandet at indføre Alkohol og andre i Farmakopeen hjemlede spirituøse Drikke til Medicinbrug, hvorhos der, formedelst en ældre vistnok ret tvivlsom ministeriel Afgørelse, bestemmes at Ministeriet skal autorisere nogle i Loven angivne Vinsorter som Lægemidler (§ 1). Dernæst formenes det alle islandske Skibe — større paa Udlandet sejlene Passagerskibe kan dog forvente Dispensation — til Landet at medhave andre end de til den Tilsynsførende ved Alkoholindkøb bestemte Spirituosa, hvorefter islandske Skibe endog ikke maa indehave Spirituosa til Skibsbrug efter at de er kommet ind paa islandsk Sæterritorium. De i udenlandske Skibe — andre end Orlogsskibe — beroende til andre end den Tilsynsførende bestemte spirituøse Drikke, deriblandt Skibsproviant, skal forsegles i første Havn. Dog kan en til Besætningens eget Brug til næste Havn passende Mængde lades uforseglet. Skipperen bærer Ansvar for at samtlige i Skibet beroende spirituøse Drikke bliver opgivne til Forsegling samt for Mandskabets Overholdelse af nævnte Bestemmelser (§ 3). En for en Ret indstævnet beruset Person, der vægrer sig ved at afgive afkrævet Forklaring, ansees med en Bøde af 20—500 Kr. Private Personer, som maatte sidde inde med Beholdninger fra Tiden før 1. Januar 1915, skal opgive samme inden Udløbet af 12 Uger fra Lovens Ikrafttræden (o: dens Underskrift), og ansees i modsat Fald som havende ulovligt indført samme. Den oprindelige Forbudslovs — Lov

Nr. 44 af 1909, jfr. Tidsskr. 1911, S. 313 — §§ 2 og 5 ophæves, da § 1 i den nye Lov er traadt i Stedet for den førstnævnte og § 3 i Stedet for sidstnævnte.

2. Lov Nr. 25 af s. D. om Forbud mod Tilvirkning af berusende Drikke m. m. Næst at optage det ved den samtidig ophævede Lov Nr. 5 af 12. Januar 1900, jfr. Tidsskr. 1911 S. 312, indførte Forbud mod Tilvirkning af Spirituosa i Landet, forbydes der nu at gøre Spirituosa, der er blevet gjort udrikkelige, drikkelige igen. Overtrædelser straffes med Boder, 200—2000 Kr., hvorhos samtlige ved den forbudte Virksomhed brugte Redskaber samt de af samme fremgaaede Produkter skal konfiskeres.

3. Lov Nr. 42 af s. D. om Søværningen træder i Stedet for den ældre Lov Nr. 50 af 10. Nov. 1905, jfr. Tidsskr. 1911, S. 341, hvis Bestemmelser den med enkelte Ændringer opretholder. Blandt disse mærkes, at Motorbaade og Sejlskibe af 6—12 Tons Drægtighed, der vare undtagne den ældre Lovs Rækkevidde, omfattes af den nye Lov, at Fordringen om Indfodsret eller fast Ophold i det danske Rige som Betingelse for Opnaaelse af Skipperborgerskab, saavel i indenlandsk som udenlandsk Fart, er ophævet, samt at enhver Sømand, som paamonstres et islandsk Skib efter Lovens Ikrafttræden, skal erholde en Søfartsbog, der blandt andet skal tjene til Konstatering af den stipulerede, praktiske, sømandsmæssige Erfaring til Opnaaelse af Borgerskab som Skipper eller Styrmand.

4. Lov Nr. 43 af s. D. om Maskinbetjening i Dampskibe træder i Stedet for Lov Nr. 25 af 11. Juli 1911 og Lov Nr. 19 af 2. Nov. 1914, jfr. Tidsskr. 1912 S. 333—4. I Henhold til Loven af 1911 var Maskinistuddannelse vistnok kun nødvendig for saa vidt angik Skibe med Maskine af over 75 H.K., ligesom det afgørende for, hvorvidt der skulde være flere uddannede Maskinmestre i et Skib, var om Maskinens Styrke overgik 250 H.K. Nu udfordres der, bortset fra Overgangstilfælde, Maskinistbevis i Henhold til en forudgaaende Prøve til Betjening af et hvilket som helst Skibs Maskine, og Spørgsmaalet om der skal være én eller flere Maskinmestre ombord i et Dampskib beror nu paa om Maskinen er under

eller over 100 H.K. Iøvrigt slutter den nye Lov sig for det meste til den ældre Lov.

5. Lov Nr. 47 af s. D. om Forandring i Lov 22. Nov. 1907 om Udførsel af Heste.

6. Lov Nr. 55 af s. D. om Salg af Petroleum, Benzin og Smøreolje efter Vægt.

7. Lov Nr. 70 af s. D. om Bemyndigelse til at meddele Eneret paa Udnyttelse af Jernsand (volcanic Sand).

Omsætning og Kreditvæsen.

1. Lov Nr. 30 af 3. Nov. om Mortifikation af Omsætningspapirer og andre Dokumenter ved Dom. Mortifikationssagen skal anlægges ved den Underret, i hvis Jurisdiktion Dokumentet er udstedt. Dog maa Gælds-breve med Pant i fast Ejendom eller i et registreret Skib mortificeres henholdsvis ved Ejendommens Værneting eller paa Registreringsstedet. Undtagelsesvis kan Sag anlægges ved Bytinget i Reykjavik eller i den Jurisdiktion, hvorunder Sagsøgeren har Bopæl, og da for Ekstraret i det Tingsogn, hvori Underdommeren er bosat (§ 2). Det skal afgøres ved en Retskendelse, om offentlig Stævning kan udstedes (§ 5). Mortifikationsdommen, der rammer saavel Rente- og Udbyttekupons som Stambrevet, er paa samme Tid behørig Legitimation for Domhaveren. Den ved enkelte Love særligt givne Mortifikationshjemmel opretholdes i § 10.

2. Lov Nr. 44 af s. D. om Sparekasser. Hidtil fandtes der, bortset fra en Forordning af 5. Januar 1874 om nogle Begunstigelser for Sparekasser og enkelte Bestemmelser om Landsbankens Spareafdeling, ikke nogle Lovregler om Sparekassers Indretning og Drift. Da disse Institutioners Antal i Tidens Løb er vokset stærkt og de forrente største Delen af Indbyggernes rede Penge, er der, efter flere Altingsamlingers Beskæftigelse med Sagen, endeligt lykkedes at gennemføre nærværende Lov, men desværre uden den ef-

fektive Kontrol, som mange havde ønsket og Striden i Altinget navnlig drejede sig om. Loven, der ikke omfatter Instituter, der drive Sparekassevirksomhed i Henhold til særlig Lovhjemmel, slutter sig i det hele til de af Praksis fremgaaede Regler, men indeholder dog samtidig nogle gavnlige Nybestemmelser, af hvilke de nævneværdigste er følgende: Ingen Sparekasse maa træde i Virksomhed, uden forinden at have erholdt Ministeriets Stadfæstelse af sine Vedtægter. Denne Bestemmelse finder for saa vidt Anvendelse paa de bestaaende Sparekasser som de maa søge ommeldte Stadfæstelse inden Udlobet af 1916, men Ministeriet kan efter Omstændighederne meddele dem enten midlertidig Dispensation fra de i Loven indeholdte Stipulationer eller give dem en passende Frist til Gennemførelse af Lovens Forskrifter (§ 2). En Sparekasses Interessenter maa ikke oppebære højere aarligt Udbytte end 6 Pct. (§ 3). Bestyrelsens Medlemmer er solidarisk ansvarlige for Kassens Midler. Tabforvoldende Forsømmelse paadrager Vedkommende (Bestyrelsesmedlemmer, Funktionærer eller Revisorer) Erstatnings- og Strafansvar (§ 6). Bestyrelsesmedlemmer og Funktionærer — derimod ikke Revisorer — er udelukkede fra Laantagen i de Kasser, de er ansatte ved (§ 7). En Kasserer, der oppebærer 600 Kr. eller mere i aarlig Gage — en vistnok ret ualmindelig Gagehøjde — skal stille Sikkerhed for de ham betroede Midler (§ 10). Laan til private Personer imod Selvskyldnerkaution udover ét Aar maa kun ydes under særlige Kauteler. Enhver Sparekasse, hvis Indskudskapital er 50 000 Kr. er pligtig til, foruden den lovbestemte Reservefond, at have indestaaende i Landsbanken eller anbragt i nærmere betegnede Obligationer et Beløb, svarende til 3 pCt. af Sparernes samlede Tilgodehavende i Følge sidste Regnskabsopgør (§ 13). Sparekasser maa ikke udstede Ihændehaberobligationer paa sig selv (§ 15). En Sparekasses aarlige Overskud skal, efter Fradrag af Omkostninger og Renter af Grundkapitalen, henlægges til Reservefondet, af hvilken ikke andre Udgifter end de til Dækning af et lidt Tab nødvendige maa afholdes, førend Fondens Formue andrager mindst 10 pCt. af Indskudskapitalen og i saa Fald endog kun til almenyttige Formaal og med Ministeriets Billigelse (§ 16). Reservefondens skal

være anbragt i let afsættelige Værdipapirer eller bero i Landsbanken til et Beløb, der dog ikke behøver at overstige 5 pCt. af Sparernes samlede Tilgodehavende (§ 17). Der skal være 2 Revisorer ved hver Sparekasse, om hvis Valg eller Ansættelse der dog ikke findes nogle Bestemmelser (§ 19). I Henhold til det oprindelige Lovudkast fra 1913 skulde én af Ministeriet ansat og af Landskassen lønnet Mand have Tilsyn med samtlige Landets Sparekasser, en Forholdsregel der i langt højere Grad vilde have betrygget en effektiv Kontrol end det hidtil praktiserede, af naturlige Grunde ret mangelfulde, nu ved Loven sanktionerede lokale Tilsyn. I Fald en Sparekasse lider Tab, der ikke kan dækkes af Reservefonden og forudsat at hverken Sikkerhedsstillelse eller effektiv Afhjælpning finder Sted inden en passende Frist, kan Ministeriet midlertidig standse Kassens Virksomhed (§ 20).

3. Lov Nr. 45 af s. D. om Vragning af Uld, ved hvilken der er anordnet et lignende Tilsyn med til Eksport bestemt Uld som i sin Tid blev indført i Henseende til Fisk, Sild og Kød, jfr. Tidsskr. 1911, S. 318—19; 1912, S. 332 og 1913, S. 130. Den til Udførsel bestemte Uld skal forsynes med et Hovedmærke, indeholdende Landets Navn samt et Undermærke, der angiver Eksportørens forkortede Navn. Hvorhos Uldens Art («Vaaruld» eller «Høstuld») og Klasse skal angives samt hver Sæk nummereres. Iøvrigt udfærdiger Ministeriet et Reglement for Vragningen, der er obligatorisk.

4. Lov Nr. 46 af s. D. om Tillæg til Lov Nr. 26 af 11. Juli 1911 om Besigtigelse af Sild.

5. Lov Nr. 53 af s. D. om Forandring i Lov Nr. 58 af 22. Nov. 1907 om Oprettelse af Islands Brandforsikringsselskab. I Henhold til den ældre Lov var Selskabet pligtig til Genforsikring, men traadte, da denne Betingelse viste sig uopfyldelig paa antagelige Vilkaar, aldrig i Virksomhed, hvorfor Genforsikring nu kun stipuleres for saa vidt samme kan opnaas paa antagelige Vilkaar. Foruden denne Hovedændring er der samtidigt gjort enkelte mindre Forandringer, hvoriblandt den at Landskassens Garantisum er blevet betydeligt forhøjet. Samtidig er den ældre Lov, jfr. Tidsskr. 1911, S. 324—25, tillige med de nye Ændringer

blevet udgivet under ét som Lov Nr. 54 om Oprettelse af Islands Brandforsikringsselskab.

6. Lov Nr. 60 af s. D. om autoriserede Vejere, der skal ansættes i Landets Kobstæder og Handelspladser.

Religionsvæsen.

1. Lov Nr. 32 af 3. Nov. om Præstekalds Besættelse er traadt i Stedet for Lov Nr. 28 af 16. Nov. 1907, jfr. Tidsskr. 1911, S. 329—30, hvis Bestemmelser den gengiver med enkelte Ændringer. Blandt Afgivelserne mærkes, at nu skal Afstemning om Ansøgerne foregaa sognevis i Stedet for forhen under ét for hele Præstekaldet, hvoraf følger at Sogneudvalgene nu leder Valget (§ 6). I Forbindelse med nævnte Ændring er der nu indsat en Overvalgbestyrelse, der bestaar af Landets Biskop og 2 af Ministeriet for 5 Aar udnævnte Mænd (§ 15). Ministeriet kan annullere et ulovmedholdigt Valg, hvorover der er blevet klaget, og skal da foreskrive nyt Valg (§ 16), hvorimod Regeringen i et sligt Tilfælde i Henhold til den ældre Lov kunde se bort fra Valget. Forhen krævedes kun Flerhed af de afgivne Stemmer til Beskikkelse, men nu maa desuden Halvdelen af samtlige Præstekaldets Vælgere have besøgt Valgmodet og afgivet deres Stemmer (§ 17).

2. Lov Nr. 38 af s. D. om Afstaaelse af Grund til Kirkegaard i Reykjavik, bemærkelsesværdig fordi den ved Lov Nr. 40 af 30. Juli 1909 over hele Landet — til lige med andre særlige Ydelser til Præst og Kirke — afskaffede Betaling for Gravsteder, jfr. Tidsskr. 1911, S. 332—33, genindføres for Reykjaviks Vedkommende.

3. Lov Nr. 41 af s. D. om Ligbrænding, i Følge hvilken enhver 18 Aar gammel Person kan ved en af tvende Vitterlighedsvidner medunderskrevet skriftlig Tilkendegivelse bestemme, at hans Lig skal brændes. For yngre Personers Vedkommende kan Afgørelsen træffes af Vedkommendes Forældre. En Afdøds nærmeste Paarørende kan, saafremt ingen

af de efterladte Børn modsætter sig det, bestemme at Liget af Vedkommende skal brændes, selv om der ikke i levende Live er truffet nogen Afgørelse i saa Henseende af den Af-døde. Desuden maa der foreligge en med paagældende Politimesters Paategning forsynet Erklæring fra vedkommende Læge eller Dødsattestator om at Dødsfaldet ikke er mistænkeligt. Ministeriet udfærdiger iøvrigt de nærmere Regler om Ligbrændingers Udførelse.

Skolevæsen.

1. Lov Nr. 36 af 3. Nov. om Forandring i Lov Nr. 22 af 11. Juli 1911 om Navigationsskolen i Reykjavik, hvis Hovedændringer er, at den særlige Lærerpост i Maskinlære afskaffes, da der er oprettet en særlig Maskinskole og Læreren ved denne skal undervise i Faget ved Navigationsskolen, samt at der anordnes en særlig Fiskeskipperprøve.

2. Lov Nr. 37 af s. D. om Oprettelse af en Maskinskole i Reykjavik med én fast Lærer som Formand og et fornødent Antal Ekstralærere og Timelærere, der alle udnævnes af Ministeriet, og hvis Lønninger tilligemed Skolens andre Udgifter afholdes af Landskassen: Ministeriet ordner Undervisningen ved et Reglement.

Rets- og Politivæsen.

1. Lov Nr. 31 af 3. Nov. om Tillæg til § 1 i Lov Nr. 29 af 16. Dec. 1885 om Udpankning og om Udlæg uden Grundlag af Dom eller Forlig.

2. Lov Nr. 34 af s. D. om Dyrebeskyttelse ophæver § 299 i den almindelige Straffelov af 25. Juni 1869 og fastsætter Straf af Bøder fra 10—1000 Kr. eller simpelt Fængsel for Mishandling, slet Behandling eller manglende

Husrum til Husdyr, hvorhos Ministeriet ved et Reglement skal fastsætte passende Bestemmelser om Kreaturers Slagtning og Transport over Landet samt om Hestes Brug.

Krigsforanstaltninger.

1. Forelobig Lov Nr. 2 af 19. Juni om Forbud mod Udførsel fra Island af Varer indførte fra Storbritannien m. m., jfr. en almindelig Lov Nr. 9 af 8. Sept. om samme Æmne.

2. Lov Nr. 7 af 21. Aug. om Bemyndigelse for Regeringen til forskellige Foranstaltninger i Anledning af Krigen i Europa. Loven, der i alt væsentligt ligner Lov Nr. 9 af 1. Aug. 1914, jfr. Tidsskr. 1915, S. 233, gælder indtil Slutningen af næste Altingsamling.

3. Lov Nr. 8 af 8. Sept. om Forlængelse af Gyldigheden af Lov af 3. Aug. 1914 om Dispositioner vedrørende Islands Banks Guldfond Indskudskapitaler i Banker og Sparekaser samt Postanvisninger.

4. Lov Nr. 10 af s. D. om Bemyndigelse for Islands Minister til at nedsætte en Kommission for at regulere Pris paa Varer.

5. Lov Nr. 11 af 9. Sept. om Hjemmel for Islands Minister til at tillade Islands Bank at forøge det Beløb af Sedler, som Banken i Følge § 4 i Lov af 10. November 1905 kan udstede.

6. Lov Nr. 16 af 16. Sept. om foreløbig Værdiforhøjelsesafgift af udførte islandske Produkter.

7. Foreløbig Lov Nr. 17 af 29. Sept. om Bemyndigelse for Islands Minister til at tillade Islands Bank at forøge det Beløb af Sedler, som Banken i Følge § 4 i Lov af 10. Nov. 1905 og Lov af 9. Sept. 1915 kan udstede.

8. Foreløbig Lov Nr. 72 af 30. December
om Tillæg til Lov Nr. 10 af 8. Septembér 1915
om Bemyndigelse for Islands Minister til at
nedsætte en Kommission for at regulere Pris
paa Varer.